

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1903
Suga:	<i>Liparis loeselii</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0302800
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Engures ezers
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	23.01.2024.
Vispārējās piezīmes:	<p>Lēzela lipare ir cirkumboreāla suga, kura sastopama Eiropā, Āzijā (Sibīrijā) un Ziemeļamerikā, izņemot Aļasku (Luer, 1975; Kull, Hutchings, 2006). Tā aug mitros un kaļķainos biotopos ar skraju veģetāciju – pārejas un zāļu purvos, mitrās pļavās, pamestos laukos un karjeros, grāvjos, grantainās un mitrās ceļmalās, purvainu skujkoku mežu malās, ar mēģeli bagātu un smilšainu ezeru krastos un to aizaugošā daļā, kā arī starpkāpu ieplakās (Galenieks, 1953; Pētersone, Birkmane, 1980; Cepurīte, 2005).</p> <p>Lēzela lipare samērā reti sastopama visā Latvijas teritorijā, kur tās populācijas atrodas tuvu sugas areāla ziemeļu robežai (Cepurīte, 2003; Kuusk et al., 2003). Par īpaši nozīmīgu Lēzela lipares dzīvotni Latvijā uzskata kaļķainos zāļu purvus (Pakalne, 2008).</p> <p>Lēzela lipares Latvijas populācijām lielāko apdraudējumu rada hidroloģiskā režīma izmaiņas, kā arī to apdzīvoto biotopu aizaugšana ar ekspansīvām vietējās floras sugām, kuras dabiskās sukcesijas gaitā strauji palielina projektīvo segumu, piemēram, parastā purvmirte, parastā niedre, grīšļu dzimtas sugas, īpaši dižā aslake, kuras var veidot monodominantas audzes (Roze et al., 2014; Roze u.c., 2015).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>571</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2021. g. sugas uzskaites, ko veikusi A. Priede un 2018. un 2019. g. sugas uzskaites, ko veikusi J. Kluša. A. Priede 2021. g. sugas uzskaiti veikusi Engures ezera A daļā, bet J. Kluša 2018. un 2019. g. sugas uzskaiti veikusi ezera D un DR daļā. A. Priede 2021. g. minimālo Lēzela lipares populāciju vērtējusi ar 311 indivīdiem, bet maksimālo – ar 465 indivīdiem (Priede, 2021). 2018. un 2019. g. populācijas vērtējums noskaidrots, pamatojoties uz informāciju DDPS “Ozols” un personiskā saziņā ar J. Klušu. J. Kluša 2018. g. un 2019. g. minimālo Lēzela lipares</p>

Lauks	Paskaidrojums																																																															
	populāciju vērtējusi ar 115 indivīdiem, bet maksimālo – ar 300 indivīdiem Summējot 2018., 2019. un 2021. gada uzskaites datus, populācijas minimālais lielums ir 426 indivīdi, bet maksimālais 765 indivīdi. Starp populācijas minimālo un maksimālo vērtējumu rēķināts vidējais ģeometriskais (funkcija GEOMEAN).																																																															
Unit_CV	Indivīdi Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).																																																															
Habitat	Cits Lēzela lipare DP “Engures ezers” līdz šim konstatēta gan teritorijās, kas atbilst ES aizsargājamiem biotopiem, gan arī vietās, kas nav atzītas par ES aizsargājamiem biotopiem, tādēļ pie “Habitat” norādīta atzīme “cits”.																																																															
Annex I	Na																																																															
Annex I_area_USE	Na																																																															
Other_area_USE	137,61 Lēzela lipare DP “Engures ezers” teritorijā sastopama 13 poligonos, kuru kopējā platība ir 137,61 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1.-4. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.																																																															
OK_DEN	<div>Lēzela lipares populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</div> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, ind./ha</th><th>Blīvums</th></tr><tr><td>Tosmare</td><td>170.93</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Laukezers</td><td>158.08</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Motrines ezers</td><td>133.94</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Augšdaugava</td><td>114.67</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>113.51</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Baltezera purvs</td><td>110.39</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Ašu purvs</td><td>76.77</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Augšzeme</td><td>71.49</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Silene</td><td>63.24</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Klagatu purvs</td><td>51.04</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Silabebru ezers</td><td>48.34</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Skujaīnes un Svētāīnes īeleja</td><td>47.62</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Dravenīeku avoti</td><td>30.00</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Būšīneku ezera krasts</td><td>29.23</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Kaučers</td><td>25.14</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Augstroze</td><td>23.37</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Klāņu purvs</td><td>21.74</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Rāznas nacionālais parks</td><td>20.12</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Draugolis</td><td>20.00</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Gaujas nacionālais parks</td><td>19.74</td><td>Nē (Z)</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums	Tosmare	170.93	Jā (A)	Laukezers	158.08	Jā (A)	Motrines ezers	133.94	Jā (A)	Augšdaugava	114.67	Jā (A)	Krustkalnu dabas rezervāts	113.51	Jā (A)	Baltezera purvs	110.39	Jā (A)	Ašu purvs	76.77	Jā (A)	Augšzeme	71.49	Jā (A)	Silene	63.24	Jā (A)	Klagatu purvs	51.04	Jā (O)	Silabebru ezers	48.34	Jā (O)	Skujaīnes un Svētāīnes īeleja	47.62	Jā (O)	Dravenīeku avoti	30.00	Jā (O)	Būšīneku ezera krasts	29.23	Jā (O)	Kaučers	25.14	Jā (O)	Augstroze	23.37	Jā (O)	Klāņu purvs	21.74	Nē (Z)	Rāznas nacionālais parks	20.12	Nē (Z)	Draugolis	20.00	Nē (Z)	Gaujas nacionālais parks	19.74	Nē (Z)
N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums																																																														
Tosmare	170.93	Jā (A)																																																														
Laukezers	158.08	Jā (A)																																																														
Motrines ezers	133.94	Jā (A)																																																														
Augšdaugava	114.67	Jā (A)																																																														
Krustkalnu dabas rezervāts	113.51	Jā (A)																																																														
Baltezera purvs	110.39	Jā (A)																																																														
Ašu purvs	76.77	Jā (A)																																																														
Augšzeme	71.49	Jā (A)																																																														
Silene	63.24	Jā (A)																																																														
Klagatu purvs	51.04	Jā (O)																																																														
Silabebru ezers	48.34	Jā (O)																																																														
Skujaīnes un Svētāīnes īeleja	47.62	Jā (O)																																																														
Dravenīeku avoti	30.00	Jā (O)																																																														
Būšīneku ezera krasts	29.23	Jā (O)																																																														
Kaučers	25.14	Jā (O)																																																														
Augstroze	23.37	Jā (O)																																																														
Klāņu purvs	21.74	Nē (Z)																																																														
Rāznas nacionālais parks	20.12	Nē (Z)																																																														
Draugolis	20.00	Nē (Z)																																																														
Gaujas nacionālais parks	19.74	Nē (Z)																																																														

Lauks	Paskaidrojums		
	Ķemeru nacionālais parks	19.26	Nē (Z)
	Kurjanovas ezers	19.23	Nē (Z)
	Ķirbas purvs	15.43	Nē (Z)
	Platenes purvs	14.84	Nē (Z)
	Aizdumbles purvs	13.82	Nē (Z)
	Bednes purvs	13.39	Nē (Z)
	Numernes valnis	9.51	Nē (Z)
	Cirīša ezers	6.15	Nē (Z)
	Talsu pauguraine	5.08	Nē (Z)
	Vīķu purvs	4.85	Nē (Z)
	Pelcīšu purvs	4.26	Nē (Z)
	Pelēču ezera purvs	4.17	Nē (Z)
	Engures ezers	4.15	Nē (Z)
	Slīteres nacionālais parks	2.06	Nē (Z)
	Ances purvi un meži	1.98	Nē (Z)
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts DL “Augstroze” blīvums – 23,37 ind./ha - zemākais no optimālajiem blīvumiem (skatīt tabulu augstāk, 3. stabiņš Jā(O)). DP “Engures ezers” blīvums ir viens no zemākajiem starp visām Natura 2000 teritorijām.		
OK_NEW	Nē.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	Atsevišķās DP “Engures ezers” Lēzela lipares dzīvotnēs nepieciešams veikt apsaimniekošanas pasākumus – koku un krūmu izciršanu, kā arī sagaidāms, ka daļā lipares dzīvotņu ilgākā laika periodā liparei piemērotās dzīvotnes aizaugs ar dižo aslapi (Priede, 2021).		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Baroniņa, V. 2021. Natura 2000 monitoringa anketa – Lēzela lipare DP “Cirīša ezers”. Npublicēts materiāls.

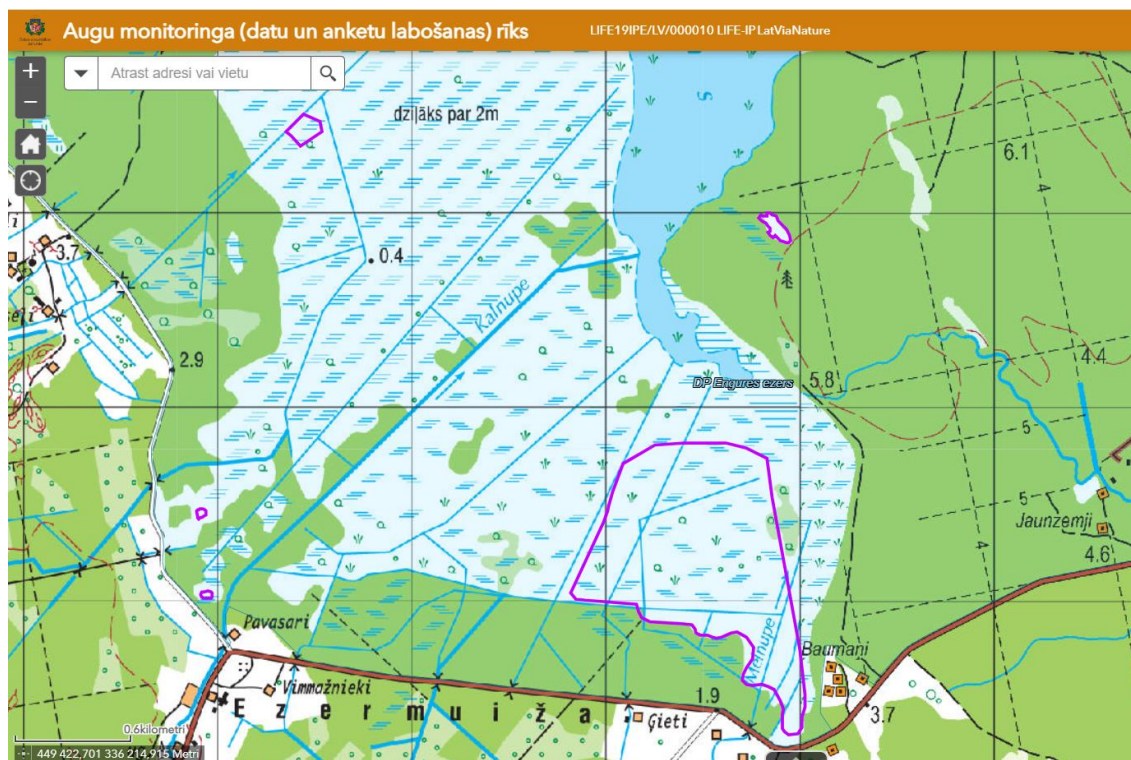
Cepurīte, B. 2005. Latvijas vaskulāro augu flora 7: Orhideju dzimta (Orchidaceae). Latvijas Universitāte, Rīga, 74.

Cepurīte, B. 2003. Lēzela lipare. *Liparis loeselii* (L.) Rich. Grām.: Andrušaitis, G. (red.) Latvijas Sarkanā grāmata. Retie un aizsargājamie augi un dzīvnieki, 3. Vaskulārie augi. Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, Rīga, 578–579.

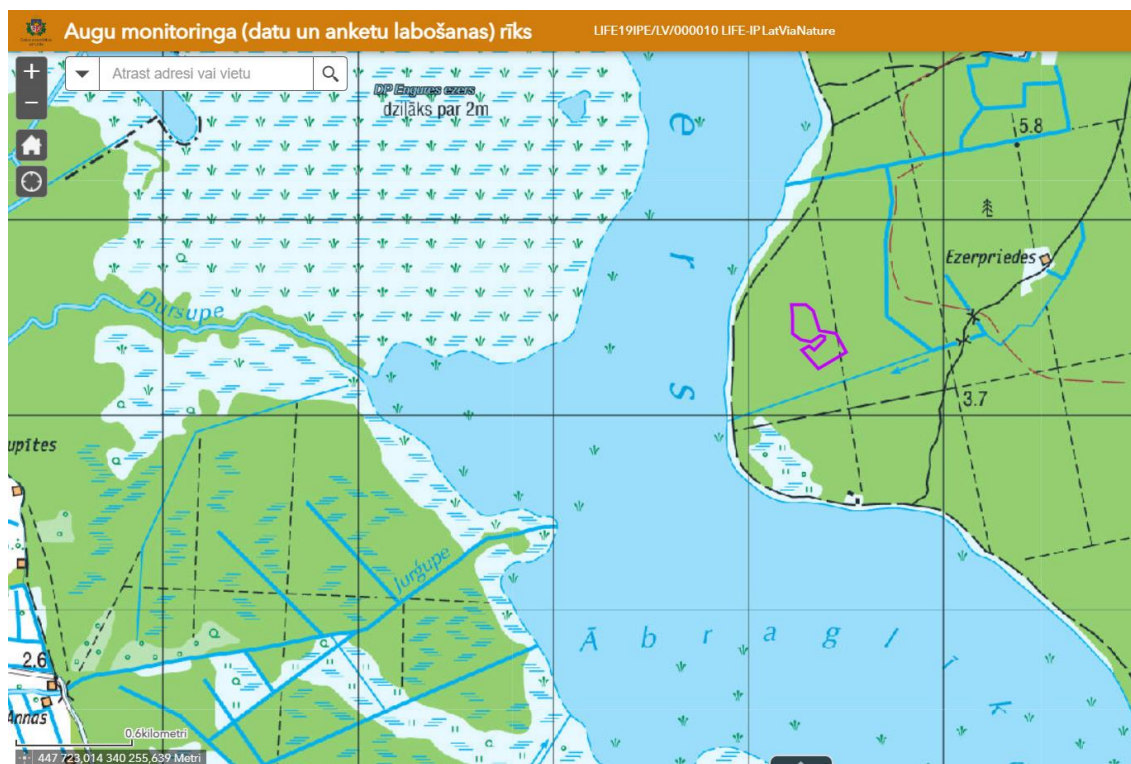
Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

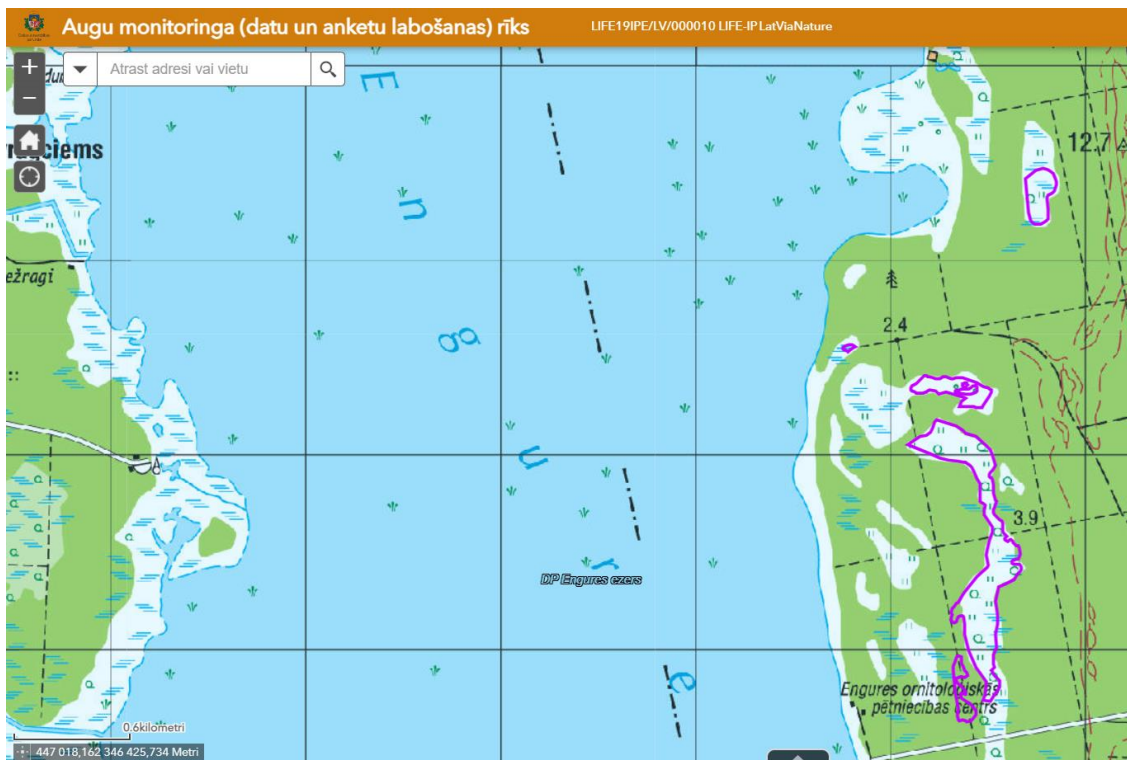
- Galenieks, P. (red.) 1953. Latvijas flora, I. LVI, Rīga, 405–406.
- Kull, T., Hutchings, M. 2006. A comparative analysis of decline in the distribution ranges of orchid species in Estonia and the United Kingdom. *Biological Conservation* 129: 31–39.
- Kuusk, V., Tabaka, L., Jankevičiene, R. (eds.) 2003. Flora of the Baltic countries, III. Estonian Academy of Sciences Institute of Zoology and Botany, Tartu, 375.
- Latvijas Universitāte, 2022. Aizsargājamo ainavu apvidus “Augšdaugava” dabas aizsardzības plāns 2022. – 2033. gadam. Rīga, 376 lpp. Plāna versija uz 9.05.2022.
- Luer, C. A. 1975. The native orchids of the United States and Canada (excluding Florida). New York Botanical Garden, New York, 361.
- Natura 2000 SDF – Engures ezers Skatīts 16.01.2024. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0302800>
- Pakalne, M. 2008. Mire habitats and their protection. In: Pakalne, M. (ed.) Mire Conservation and Management in Especially Protected Nature Areas in Latvia. Jelgava Printing House, Rīga, 8–19.
- Pētersone, A., Birkmane, K. 1980. Latvijas PSR augu noteicējs. Zvaigzne, Rīga, 590.
- Priede, A. 2021. Natura 2000 monitoringa vietu anketa – Lēzela lipare DP “Engures ezers”. Npublicēts materiāls.
- Roze, D., Jakobsone, G., Megre, D., Kreile V., Višnevskā, L., Belogradova, I. 2014. Possible ecological reasons for the threat of *Liparis loeselii* populations in Latvia – preliminary results. In: Mirek, Z., Nikel, A. Paul, W. (eds.). Actions for Wild Plants. Papers of the 6th Planta Europa Conference on the Conservation of Plants. Committee on Nature Conservation, Polish Academy of Sciences, Kraków 125-131.
- Roze, D., Megre, D., Jakobsone, G. 2015. Mikrobiotopu izpēte Lēzela lipares (*Liparis loeselii*) Latvijas populācijas ekoloģijai un apsaimniekošanai. *Latvijas Veģetācija* 5-28.

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti Lēzela līpares dzīvotnes laukumi DP “Engures ezers”. Ekrānšāviņš uzņemts 22.01.2024.

2.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots Lēzela līpares dzīvotnes laukums DP “Engures ezers”. Ekrānšāviņš uzņemts 22.01.2024.

3.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti Lēzela lipares dzīvotnes laukumi DP “Engures ezers”. Ekrānšāviņš uzņemts 22.01.2024.

4.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots Lēzela lipares dzīvotnes laukums DP “Engures ezers”. Ekrānšāviņš uzņemts 22.01.2024.